

Kateřina Pojkarov

KRSA

MSTO POPELA

NA LYŽÍCH

Kateřina Pojkarov

Krsa msto popela

Na lyřch

ISBN 978-80-270-7004-6

Mariánce a Julince

1. kapitola

Než Chriss položila hrneček na polici k ostatním, ještě jednou si ho prohlédla. Byl to dnes poslední, který udělala, a chtěla se přesvědčit, že je stejný jako všechny předchozí, které v uplynulých hodinách vznikly pod jejíma rukama. Až vyschnou a budou je dávat do pece, bude pozdě pokoušet se cokoli opravovat, to věděla moc dobře. Nejednou to zkoušela. A vždycky marně.

Tentokrát mohla postavit hrneček spokojeně na polici. Nenašla na něm nic, co by bylo potřeba opravit. Pro dnešek měla hotovo, teď konečně mohla vyrazit ven za ostatními. Určitě se jich už sešlo hodně, i když pochybovala, že tam už budou úplně všichni. Mnoho lidí z města docházelo i po setmění.

Tak, jako každý rok, se tento den, který byl tak dlouhý, jako bude nadcházející noc, scházeli lidé z Albury na louce pod skálou. Zapálil se tam velký oheň, povídalo se, zpívalo a tančilo. Když byla mladší, vždycky se moc těšila na brambory, které se na chvíli ukládaly do popela, aby se z něho pak horké vytáhly a oni si na nich mohli pochutnat. Dopadlo to pokaždé stejně. Sotva je vyndali, upustili je do trávy, protože je začaly pálit prsty. Až po chvílce, když mírně vychladly, to zkusili znovu. Sloupli z nich slupku šedočernou od popela a opatrně se do nich zakousli. V ruce je už udrželi, ale na spolknutí bývaly pořád dost horké. Museli tedy znovu čekat a až po další chvíli se mohli pustit do hodování s chutí a bez zdrženlivosti.

Vlastně se na to docela těšila i teď, napadlo ji, když vyrážela z jejich hrnčířské dílny.

Jak správně odhadla, mnozí vyrazili na louku dřív než ona. Oheň už zapálili, a tak i z dálky mohla vidět kouř stoupající vysoko k obloze. Zadívala se na tmavý pruh stoupající vzhůru čistou oblohou.

Náhle jí úsměv zmizel z tváře. Její mysl zaplavily vzpomínky. Vzpomínky na obrovský dým z nesrovnatelně většího ohně.

Ten požár tenkrát znamenal konec jejího dětství. Konec Iavorie.

Rada moudrých tehdy rozhodla, aby děti utekly. Tedy aby utekli všichni ti, kteří byli natolik malí a hubení, že se mohli protáhnout tou páchnoucí stokou, kterou odtékaly splašky z Iavorie kamsi pryč. Zároveň to však mohly být jen děti dost velké na to, aby pak zvládly cestu do Albury. Měly jít k Brentovi, obchodníkovi, který se tam o ně měl postarat, než se budou moci vrátit. Na cestu se jich nevydalo ani dvacet. V dopise, co Rada Brentovi napsala, bylo všechno vysvětleno. Byla to jediná možnost, jak uniknout tomu, co se v Iavorii stalo. Jiná cesta pro ně neexistovala.

Sotva všichni prolezli smradlavou stokou, vydali se opatrně dál od nebezpečného místa na pokraji bažin. Byli už kus cesty od Iavorie, když došli na příjemnou mýtinu, kde se cítili v bezpečí natolik, že na chvíli zastavili a ohlédli se zpátky. Naposledy se chtěli podívat na svůj domov, který museli na nějakou dobu opustit.

To, co uviděli, jim ale vyrazilo dech.

Dým. Plameny.

Dodnes Chriss neví, kdo to vlastně zapálil. Nikdo o tom nechtěl mluvit. Byli to jejich nepřátelé? Došlo k tomu nešťastnou náhodou? Nebo o tom rozhodla Rada, aby se pokusila odlákat pozornost a dát šanci i dospělým z Iavorie?

Ztráty byly nedožrnné.

Ale mohlo to vřbec dopadnout nřjak jinak?

Tenkrát si myslela, stejně jako ostatní chlapci a dřvky, že mají z Iavorie jen na nřjakou dobu odejřt. Vřdřeli, že to tam teď pro nř není bezpeřnř. Mřli si myslet, že to je jen na chvřli, že se tam vrřtř. Byli přesvřdřeni, že se zase vrřtř domř ke svřm rodinřm. Chriss tomu chtřla vřřit, i kdřž uř nebyla tak malř. Touřila vřřit tomu, co dospřlř dřtem v Iavorii řekli. Chtřla mřt tu nadřji. Připustit si cokoli jinřho by bylo nesnesitelnř.

„Nebojte se, všechno bude dobré. Zase se za chvíli uvidíme.“

To jim říkali rodiče, když se s nimi loučili. Statečně se na ně usmívali, a přitom se jim v očích leskly slzy. Jen stěží v nich ukrývali stín zoufalství a obrovskou bolest. Oni to věděli. Věděli, že jim dávají falešné sliby a plané naděje. Bylo to tak lepší. Chtěli pro děti dlouhý a spokojený život. Něco, co už tady v Iavorii mít nemohly. Proto se s nimi museli rozloučit.

Ve vzpomínkách se Chriss vrátila do toho dne, kdy jejich bezstarostné dětství tak náhle skončilo. I když tak úplně bezstarostné taky vždycky nebylo...

„Chriss, dáš si?“ vytrhla ji náhle ze vzpomínání Nola. Podávala jí opečené jablko a Chriss si až teď uvědomila, že zatím došla na louku pod skálou, kde už probíhala tradiční alburská oslava.

„Díky, ráda,“ přikývla Chriss a přisedla na trávu k ostatním.

„Pozor, je horké!“ stihla ji ještě Nola včas upozornit. Jablek bylo v této době dost. Když to půjde tak dobře jako minulý rok, vydrží jim přes celou dlouhou zimu, než sem dorazí opět karavany kupců z jihu. Měli štěstí, že bydleli v Albury, na křižovatce dvou významných obchodních cest. Měli tak dostatek zboží jak z jihu, tak od severních měst. Přesto v zimě, kdy i tady bylo poměrně dost sněhu, karavany z jihu na cestu nevyrazily. A z Alfarku a Porie, měst na severu, už vůbec ne. Občas sem zavítal nějaký osamělý kupec, ale na to se nedalo moc spoléhat.

„Myslíte, že letos ještě přijedou kupci z Alfarku?“

„Určitě. Nenechají si ujít příležitost přivést sem zásoby ryb na zimu. Dobře vědí, jak hodně toho prodají.“

„Neumím si představit zimu bez tresek.“

„A oni si určitě neumí představit zimu bez vína. Anders přivezl z jihu pořádnou zásobu. Je moc dobré, včera jsme ho u Niklase trochu ochutnali,“ podotkl Knut.

„To tedy byla ochutnávka,“ odfrkla si jeho žena. „Vrátili jste se někdy nad ránem a vzbudili celý dům.“

„Měli jsme dobrou náladu. Tak se už nezlob.“

Žena zavrtěla nesouhlasně hlavou, ale nebránila se, když ji chtěl obejmout a dát jí pusu. Nejspíš se nezlobila tak moc, jak dávala najevo.

„Co nového s Veru?“ obrátila se Chriss na plavovlásku, jen o pár let starší, než byla ona sama. Byla to Alana, košíkářova žena. Chriss věděla, jaké trápení prožívají se svou dcerou. Alana jí začala vyprávět o posledních sporech a hádkách, které spolu s dcerou měly. Neměly to jednoduché. Chriss se rozhlédla kolem sebe. Ale kdo to má jednoduché? Košíkáři, kupci, tesaři, rolníci... Každý občas prožíval něco, co nebylo snadné. Jen to někteří dokázali skrývat lépe než ostatní. Jako třeba Anders, mladý a dalo by se říci úspěšný kupec. Na něm málokdo poznal, že by měl nějaké trápení. Nebo si možná nepřipouštěl nic tak hodně, aby ho to trápilo. Obchody šly dobře, byl zdravý a doma žádné velké starosti neměl. Vždycky, když se potkali a dali se do řeči, byl plný energie, dobré nálady a ochotně se s ní podělil o novinky. U něj nic nevypadalo jako problém. A když mu sama vyprávěla, co prožívá, rychle jí nabídl nějaké řešení, jak se mít ještě lépe. Ne vždy si Chriss brala jeho rady k srdci a řídila se jimi. Většinou jí nepřipadaly tak dobré a správné, aby podle nich jednala, ale stejně jí bylo milé, že se staral a radil jí. Obvykle se s ním vídala jen kvůli obchodům, vozil výrobky z jejich dílny do velkých míst, kde o ně naštěstí byl stále dostatečně velký zájem, takže měli práce dost.

„Slyšeli jste už o tom mašerovi z Porie?“ zeptal se Rob, když se setmělo. Všichni měli plná břicha, dívali se do plamenů a pomalu na ně padala únava.

„Kterého myslíš?“ zajímala se Elis. O mašerech tady spíš jen slychávali, než že by měli příležitost se s nimi setkávat. Během zimy se sem někdo z nich dostal jen párkrát, i když starousedlíci pamatovali i zimy, kdy se tu ukázali častěji. Prací mašerů bylo spojovat náročnou cestou přes hory severní města Alfark a Porii. V letních měsících, kdy se dalo plavit přes moře, využívali obchodníci raději vodní cestu. Byla pro ně dostatečně rychlá a mohli převážet i větší náklad. V zimě to však nešlo. V moři byly nebezpečné ledové kry a za větrného počasí, které

každou chvíli hrozilo sněhovými bouřemi, se na moře neodvažovali ani zkušený námořníci. Věděli moc dobře, že podstupovat toto riziko se nevyplácí. Mnozí to zkusili, a jen málokdo se vrátil.

Pozemní spojení mezi Alfarkem a Poríí bylo tedy buď přes hory nebo oklikou, právě přes Albury. Tato cesta trvala několik dní, a to za dobrého počasí. Ve vánici, třeskutém mrazu a navátém prachovém sněhu se běžně protáhla na týdny. Zbývala tedy stezka přes hory, kterou jezdili mašeři se svými psími spřeženími. Nebylo to ale ani tak jednoduché, a tak se během dlouhých zimních měsíců obchody téměř nevedly.

Cest se sice konalo co nejméně, ale i tak bylo potřeba spojení udržovat – někdy kvůli důležitým zprávám, někdy kvůli lektvarům a hojivým mastem. Proto byli mašeři na severu tak důležití. A obdivovaní byli všude.

Elis ráda naslouchala jakémukoli příběhu o mašerech. V jejích očích byli něco jako bájný hrdinové. I teď seděla celá napnutá, oči jí zářily a dychtivě čekala, co nového se o nich dozví. Zimu vítala s nadšením. Každý den doufala, že k nim třeba právě dnes dorazí saně tažené smečkou krásných psů s dlouhou srstí, vedených neohroženým mašerem.

Chriss se pousmála, i když v duchu si upřímně přiznala, že jí rozumí. Když byla mladší, vnímala to podobně jako teď Elis. Podle toho, co se sem k nim doneslo, byl život ve městech na severu dost tvrdý. A v horách ještě víc. Mašeři se ale živilo právě tím, že vyráželi na cesty přes ta nehostinná místa. Sami, jen oni a jejich psi. Bez ohledu na to, jestli se jim chtělo nebo zda byli unavení, bez ohledu na počasí. Když bylo potřeba, vyrazili. Mohlo mrznout, mohla být vánice nebo mlha tak hustá, že sami neviděli ani na vedoucího psa, nic z toho je nemohlo odradit. Jejich odvaha a výdrž byla obdivuhodná. Jejich znalost horských cest i nebezpečí, kterým se museli vyhnout, stejně jako jejich schopnost postarat se o smečku a přežít, i když na několik dní uváznou na cestě bez možnosti pokračovat, byla pověstná.